

The Novak Collection in the National and University Library in Zagreb

Zbirka Novak u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu

Dr. Drago Novak (1933–2011) was a prominent doctor of medicine and scientist, world traveller and global citizen, kind host and always a welcome guest, particularly known as a collector, admirer and connoisseur of old maps of Croatia. In addition, he was an admirer of fine art, a passionate seeker of books on cartography, history, art and a wide range of other scientific and popular areas. According to his will, his rich collection of maps, atlases and books in the field of cartography, also known as *The Novak Collection*, became a part of The Collection of Maps and Atlases of The National and University Library in Zagreb. The main part of The Novak Collection was given to the library at the end of 2012 and the smaller part was purchased in 2013.

The Novak Collection – Mappae Croaticae is without doubt one of the most important and richest Croatian cartographic collections. Dr. Novak dedicated many years of work and diligently collected about 500 maps, 63 atlases and 99 books marked with the Novak Ex Libris. During his life, he often visited and cooperated with us at The National and University Library and he expressed his wish that *The Novak Collection* be stored and processed in The Collection of Maps and Atlases in integral, digitised and catalogue form and accessible to our users and the general public as a unique Croatian cartographic cultural heritage.

Dr. Novak had the following criteria for selecting and acquiring maps: maps had to show the whole or part of the Croatian historical territory, which was under the authority of some of the neighbouring imperial powers from the 16th to the 20th century and the author or cartographer of the maps had to be Croatian.

On the occasion of open days in The National and University Library 2014, eight old maps of Croatia and Europe from the 16th to the 19th century and selected facsimiles of atlases, contemporary atlases and books from *the Novak Collection* donation were exhibited in the reading room of The Maps and Atlases Collection. We would like to emphasize the very rare woodcut map of central Dalmatia, area of Zadar and Šibenik from the Venetian cartographer and engraver Matteo Pagano, produced approximately in 1530. It is assumed there are only two copies in the world, with the other copy being preserved in the University Library of Leiden. In addition, we would like to point out the map of Split and its surroundings by Martin Rota Kolunić from Šibenik, published by Francesco Camocio approximately in 1558.

The exhibition included the following maps:

Dr. Drago Novak (1933–2011) istaknuti liječnik i znanstvenik, svjetski putnik i građanin svijeta, srdačan domaćin i uvijek rado viđen gost, osobito je poznat kao kolekcionar i zaljubljenik u stare karte Hrvatske te njihov vrsni poznavatelj. Također i kao ljubitelj likovne umjetnosti, strastveni tragalac za knjigama s područja kartografije, povijesti, umjetnosti i širokog spektra drugih znanstvenih i popularnih područja. Njegovom posljednjom željom bogati fond karata, atlasa i knjiga s područja povijesti kartografije, poznat pod nazivom *Zbirka Novak*, postao je dijelom Zbirke zemljopisnih karata i atlasa, Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Zbirka Novak većim je dijelom darovana Knjižnici krajem 2012., a manjim je dijelom otkupljena 2013.

Zbirka Novak – Mappae Croaticae bez sumnje jedna je od malobrojnih, najvažnijih i najbogatijih hrvatskih kartografskih zbirki. Dr. Novak predanim je višegodišnjim radom i marljivošću prikupio kartografsku zbirku od oko 500 listova zemljopisnih karata, 63 sveska atlasa s pripadajućim ex librisima Novak te 99 svezaka knjiga, također s pripadajućim ex librisima. Za života često nas je posjećivao u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, surađivao s nama te izrazio želju da nakon njegova odlaska *Zbirka Novak* bude pohranjena i obrađena u Zbirci zemljopisnih karata i atlasa kao cjelovita zaokružena cjelina, digitalizirana, objavljena kao katalog te da korisnicima i širokoj javnosti bude omogućen uvid u ovu jedinstvenu vrijednu hrvatsku kartografsku kulturnu baštinu.

Dr. Novak držao se sljedećih kriterija za odabir i nabavu građe: karte prikazuju u cijelosti ili dijelom dio hrvatskoga povijesnog prostora, koji se od XVI. do XX. stoljeća nalazio pod vlašću neke od susjednih imperijalnih sila i autor ili kartograf karte je hrvatskog podrijetla.

Prigodom Dana otvorenih vrata 2014., u prostoru čitaonice Zbirke zemljopisnih karata i atlasa izloženo je osam starih karata prostora Hrvatske i Europe, nastalih od XVI. do XIX. stoljeća te izabrani faksimili atlasa, suvremeni atlas i knjige iz donacije *Zbirke Novak*. Posebno ističemo vrlo rijetku drvoreznu kartu srednje Dalmacije, područja Zadra i Šibenika, mletačkog kartografa i bakroresca Mattea Pagana, nastalu oko 1530. Pretpostavlja se da je još jedan sačuvan primjerak koji se čuva u Sveučilišnoj knjižnici u Leidenu. Također se ističe i bakrorezna karta Splita i okolice, šibenčanina Martina Rote Kolunića, u izdanju Francesca Camocia oko 1558.

Izložene su sljedeće karte:

Autor / Author	Naslov / Title	Mjerilo / Scale	Impresum / Impresum	Materijalni opis / Material description	Signatura / Signature
Matteo Pagano	Tuto el Cotado di Zara Zara e Sebenicho	[Ca 1:200 000]	Venetia : Matteo Pagano, [ca 1530.]	Drvorez / Woodcut	ZN-Z-XVI-PAG-1530
Anonim	Isola di Lissa	[Ca 1:72 000]	[S. l., ca 1750.]	Rukopis u bojama / Manuscript in colours	ZN-IMS-XVIII-ANO-1750
Martin Rota Kolunić	[Spalato]	[Ca 1:220 000]	[Venetia : F. Camocio, ca 1558.]	Bakrorez / Cooper engraving	ZN-Z-XVI-ROT-1558
Frederick de Wit	Orientalior districtus Maris Mediterranei = T' Ooster gedeelte van de Middelandse Zee	[Ca 1:1 700 000]	[Amsterdam] : Frederick de Wit, [1690]	Bakrorez, koloriran / Cooper engraving, coloured	ZN-P-XVII-WIT-1690
Sebastian Münster	Sclavonia oder Windisch Marck (Bossen) Crabaten	[Ca 1:1 500 000]	Basel : [s.n., 1552.] de Wit, [1690]	Drvorez, koloriran / Woodcut, coloured	ZN-Z-XVI-MÜN-1552-2
Abraham Ortelius	Pannoniae et Illyrici Veteris tabula	[Ca 1:1 600 000]	Antwerpen : Abraham Ortelius], 1590.	Bakrorez, koloriran / Cooper engraving, coloured	ZN-Z-XVI-ORT-1590-1a
Samuel Augustus Mitchell	Map of the Austrian empire, Italian states, Turkey in Europe and Greece	[Ca 1:8 800 000]	Phila [i. e. Philadelphia] : S.A. Mitchell Jr. , [1860.]	Litografija u boji / Lithography in colours	ZN-Z-XIX-MIT-1860
Karl Joseph Kipferling	Charte von Kroatien : enthalten die Agramer, Warasdiner und Kreutzer Gefpannschaft : nebst dem Karlstadter und Warasdner, Generalat, dem Bannal und dem Seebezirk = Carte de la Croatie	[Ca 1:500 000]	Wien : Kunst und Industrie Comptoirs, 1803.	Bakrorez / Cooper engraving	ZN-Z-XIX-KIP-1803-2a

Mira Miletić Drder ■

